BU ÇATILAR YEMYEŞİL

Soluk aldığımızda akciğerlerimize dolan havadan gereksinim duyduğumuz oksijeni karşılarız. "Temiz hava, bol oksijen!" denince de aklımıza ilk olarak bitkilerin bolca bulunduğu parklar, bahçeler ve ormanlar gelir. Çünkü bitkiler havayı temizler ve oksijen üretir. Peki, bitkiler farklı yerlerde de yetişir mi?

Günümüzde sayısı giderek artan bir uygulama var: yeşil çatı sistemi. Bu sistemle bitkiler, park ve bahçe gibi yerler dışında çatılarda da yetiştirilir. Yeşil çatılar; yalnızca güzel göründüğü için değil, binalarda ısı yalıtımı sağlama ve hava temizliği gibi pek çok yararı bulunduğu için de uygulanıyor. Özellikle de binaların bol, yeşil alanların az olduğu bölgelerde... Hatta bu bölgelerde yeşil alanların artması, stresi azaltmaya da yardım ediyor.

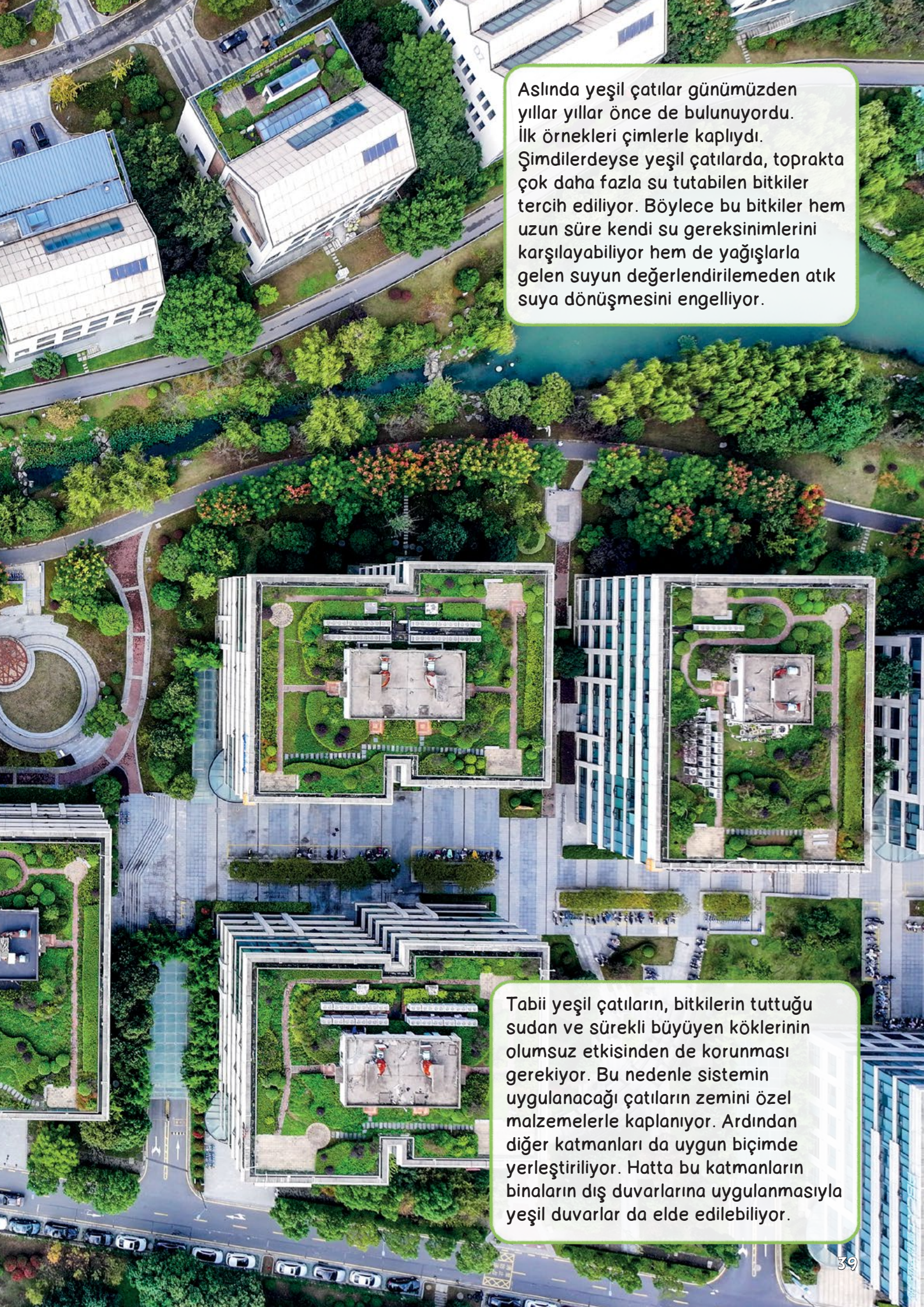

Aslında yeşil çatılar günümüzden yıllar yıllar önce de bulunuyordu. İlk örnekleri çimlerle kaplıydı. Şimdilerdeyse yeşil çatılarda, toprakta çok daha fazla su tutabilen bitkiler tercih ediliyor. Böylece bu bitkiler hem uzun süre kendi su gereksinimlerini karşılayabiliyor hem de yağışlarla gelen suyun değerlendirilemeden atık suya dönüşmesini engelliyor.

Tabii yeşil çatıların, bitkilerin tuttuğu sudan ve sürekli büyüyen köklerinin olumsuz etkisinden de korunması gerekiyor. Bu nedenle sistemin uygulanacağı çatıların zemini özel malzemelerle kaplanıyor. Ardından diğer katmanları da uygun biçimde yerleştiriliyor. Hatta bu katmanların binaların dış duvarlarına uygulanmasıyla yeşil duvarlar da elde edilebiliyor.

Bir yeşil çatı sisteminin katmanları buradaki gibi görünebilir.

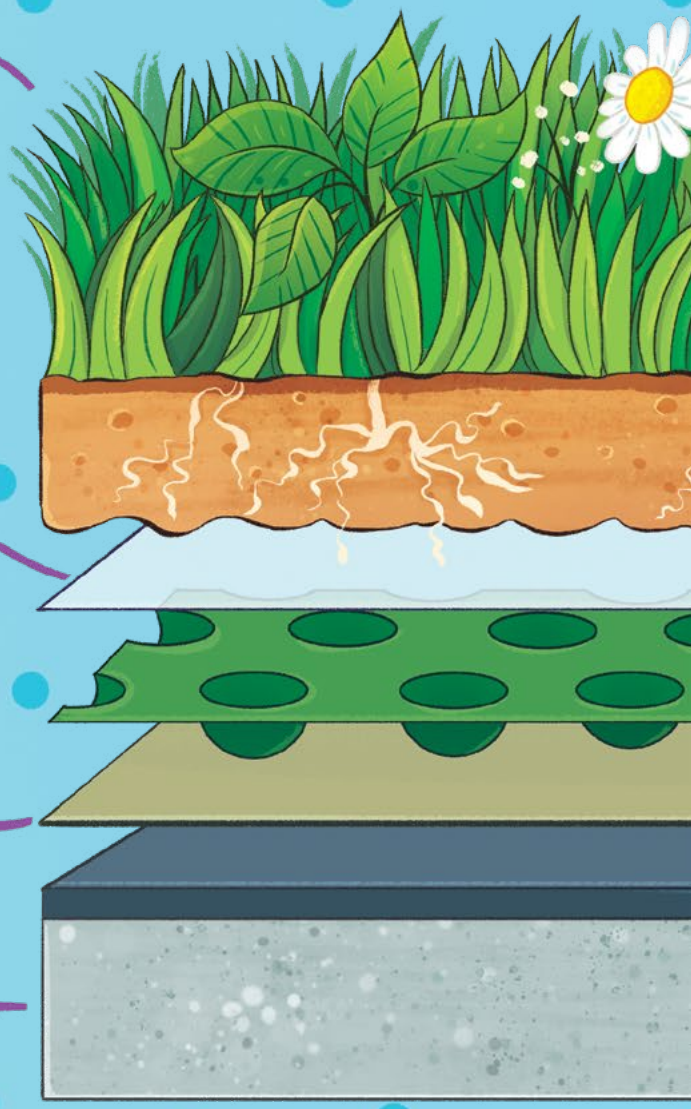

BİTKİLER

Sürekli bakım gerektirmeyen, dayanıklı bitkiler sıklıkla kullanılır. Ayrıca yalnızca bitki değil, mantarlar da yeşil çatılarda yetiştirilebilir.

FİLTRE KATMANI

Topraktan sızan suyu süzer, toprak parçalarının su yollarını tıkamasını engeller.

KÖK BARİYERİ

Bitki köklerinin alt katmanlara zarar vermesini engellemek için gerekir.

ÇATI BETONU

Tüm katmanları taşıyabilecek bir zemin oluşturur.

Kanada'daki Vancouver Kongre Merkezi, bölgenin en büyük yeşil çatı uygulamalarından biri.

İstanbul'da bir alışveriş merkezinin büyük bölümünde yeşil çatı uygulaması yapılmış.

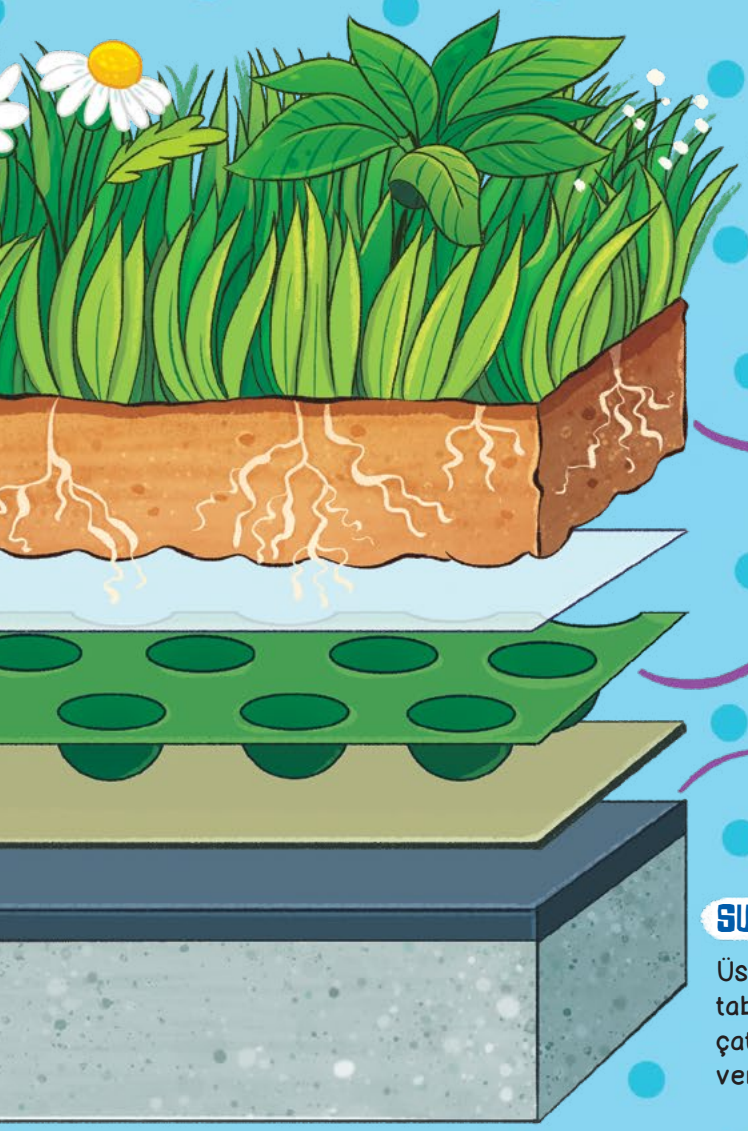

TOPRAK

Bitkilerin tutunabilmesi için yaklaşık on santimetre derinliğe sahip toprak gerekir. Bitki miktarı arttıkça bu derinlik artırılır.

SU TUTMA VE DRENAJ KATMANI

Süzülen suyun bir bölümü bu katmanda saklanır. Suyun fazlası da uygun yollarla buradan uzaklaştırılır yani drenaj uygulanır.

SU GEÇİRMEZ KATMAN

Üstteki katmanları geçerek tabana ilerleyebilen suyun çatı yüzeyine ulaşarak zarar vermesini engeller.

Her binanın çatısı bu sistem için uygun olmayabilir. Binanın ne kadar güneş ışığı ya da yağış aldığı, bulunduğu bölgenin bitki örtüsü gibi konulara dikkat etmek gerekiyor.

İzlanda ve Norveç gibi bazı ülkelerde geleneksel yeşil çatılı evler bulunuyor.

Yeşil çatı uygulamasıyla âdeta doğanın içinde saklanmış bu küçük evler İsviçre'de.

Merve Çelik Gülgün
Çizim: Pervin Özcan